

Robert Vannoy, Wyjście na wygnanie, wykład 1A

Omówienie kursu, tytuł Exodusu, data Exodusu

Przegląd kursu IA

Pozwólcie, że skomentuję te ulotki, które wyjaśnią, co będziemy robić przez następne 13 tygodni. Najpierw przejdź do strony z opisem kursu. Pozwól mi przeczytać opis tego pierwszego kursu; Nie wydaje mi się, żeby to było opublikowane w katalogu. W tym kursie przyjrzymy się z bliska wyzwoleniu dzieci Izraela z niewoli egipskiej, ustanowieniu ich ludem przymierza z Bogiem na górze Synaj oraz sposobom, w jakie Izraelici albo przyjęli, albo odrzucili zobowiązania wynikające z przymierza od czasu opuszczenia góry Synaj, około 1400 do 1200 pne - ta dokładna data jest dyskusyjna; dość szybko zajmiemy się tym pytaniem — aż do powrotu z wygnania około 500 r. p.n.e. Tak więc ten długi okres czasu, który rozciąga się od czasu wyjścia z Egiptu i powstania ludu Bożego jako narodu na górze Synaj, przez okres Jozuego, Sędziowie, Samuel, Królowie, na wygnanie i powrót w Ezdraszu i Nehemiaszu. Dyskusja w klasie skupi się na materiale narracyjnym Pięcioksięgu oraz księgach Jozuego, Sędziów i Samuela. Zamierzam zrobić bardzo niewiele z Królami i Kronikami, Ezdraszem i Nehemiaszem. W dużej mierze skupię się na dyskusji w klasie na temat Księgi Wyjścia, która jest podstawą wszystkiego, co następuje w Starym Testamencie.

1. Zadania Zadania zewnętrzne będą dotyczyć tego, w jaki sposób można znaleźć znaczenie dnia dzisiejszego w narracjach historycznych Starego Testamentu. Teraz jest to dość duże i złożone pytanie. Czy te narracje należy rozumieć przede wszystkim jako dostarczanie ilustracji z życia starotestamentowych łotrów lub świętych, przedstawiających bezbożne lub pobożne zachowanie, jakie powinien mieć dzisiejszy lud Boży? To się nazywa ilustracyjne wykorzystanie studium postaci z historii Starego Testamentu. Napisano książki o studiach nad postaciami, w których bierzesz kogoś takiego jak Dawid lub Daniel, Abraham lub Izaak i ilustrujesz z ich życia rzeczy, które zrobili dobrze, a które powinniśmy naśladować lub naśladować. Czy w ten sposób odnajdujesz sens dzisiejszego dnia w tych narracjach? A może te narracje są właściwiej

rozumiane jako mające na celu opisanie, w jaki sposób Bóg działał w okresie Starego Testamentu, aby zrealizować swój wielki plan odkupienia? Innymi słowy, czy zamiast koncentrować się na tym, co ludzie robią, a czego nie, należy skupić się na tym, co robi Bóg? Oczywiście, często poprzez jednostki ludzkie skupiasz się na teocentryzmie zamiast antropocentryzmu. Istnieje ogromna różnica między tymi dwoma. A może jest to połączenie obu tych perspektyw? W jaki sposób czyjś punkt widzenia na te pytania wpływa na sposób, w jaki współczesne znaczenie i wartość znajdują się w narracjach Starego Testamentu?

Częścią zamierzeń kursu jest po prostu zapoznanie się z treścią narracji historycznych Starego Testamentu i ich kontekstem historycznym w świecie starożytnym, w tym znaleziskami archeologicznymi w ich kontekście literackim, historycznym i społecznym. To z pewnością ważny element kursu. Nadrzędnym celem kursu jest rozpoznanie perspektywy teologicznej, która wyraża się w niektórych z największych narracji, jakie kiedykolwiek napisano.

2. Theo-Drama [Vanhoozer] Nie wiem, czy wielu z was zetknęło się z książkami Kevina Vanhoozera; mówi o Biblii jako całości jako o teo-dramacie. To interesujący termin, wydaje mi się, że on go wymyślił, ponieważ widzisz, co robi Bóg. Myślę, że jest to częściej określane jako odkupieńcze podejście historyczne do narracji biblijnych. Biblia jest zasadniczo historią odkupienia z Księgi Rodzaju 3:15, gdzie dana jest obietnica, że nasienie kobiety zmiążdży głowę węża. Oczywiście wężem był szatan. Reszta Biblii jest spełnieniem tej obietnicy, gdy przechodzisz od Abrahama do Dawida do Mateusza 1:1, „Jezus Chrystus, syn Abrahama, syna Dawida”. Tak więc wczesna historia Izraela dostarcza ważnego tła dla zrozumienia natury odkupieńczej mocy Boga w imieniu Izraela. Ten kurs stanowi przegląd historii Izraela zapisanej w Księdze Wyjścia do 2 Królów, ze szczególnym uwzględnieniem wybranych tekstów, w których omawia się również hermeneutykę narracji biblijnej. Warunkiem wstępnym jest Księga Rodzaju, która jest kursem Podstawy historii Starego Testamentu. Nie jestem pewien, jak surowo jest to wymagane jako warunek wstępny, ale generalnie przed przystąpieniem do tego

kursu powinieneś mieć Podstawy historii biblijnej .

Metodą kursu jest trzygodzinny kurs dla absolwentów, około 9 godzin pracy wymaganych tygodniowo, jedna godzina w klasie i dwie godziny poza zajęciami na godzinę kredytową. Takie jest ogólne oczekiwanie. Niektórzy z was mogą nie potrzebować takiej ilości czasu, a niektórzy mogą potrzebować więcej, ale taka jest ogólna koncepcja ilości wymaganej pracy.

3. Zadania

Zadania z lektury są ważną częścią kursu. Za chwilę przyjrzymy się harmonogramowi zadań, aby dowiedzieć się, co to dokładnie jest. Ale zauważ to, wykłady mają na celu uzupełnienie, a nie powielanie materiału omawianego w czytaniach. Nie będę próbował prześledzić historii Izraela od Wyjścia do wygnania na wykładach. Dowiesz się tego z lektury. Innymi słowy, podczas lektury uzyskasz podstawową treść ruchu historii od Wyjścia do wygnania. Co tydzień jest przydzielane zadanie do przeczytania. Spójrz na harmonogram zadań. Istnieje możliwość quizu na każdy termin ograniczony do odczytów z Eugene Merrill. Za chwilę coś o tym powiem. Wskazane jest uważne przeczytanie materiału do zadania, robienie dobrych notatek podczas czytania. Przestuduj notatki do quizów i przejrzyj notatki do semestrów i finałów. Wymagana będzie wiedza faktograficzna, a także rozumienie pojęć. Innymi słowy, uważam czytanie za równie ważne jak to, co robimy tutaj na zajęciach. To prawie jak kurs czytania i kurs wykładu, które przebiegają równolegle.

Wyprzedzisz mnie w czytaniu. Będziecie przechodzić przez Pięcioksiąg do Jozuego, Sędziów i Samuela, podczas gdy ja wciąż będę w Księdze Wyjścia. Niech ci to nie przeszkadza. Nie próbuję zintegrować tego, co czytacie co tydzień lub o czym mówię na zajęciach każdego tygodnia, ponieważ próbuję zająć się bardziej szczegółowymi problemami interpretacji, egzegezy i tak dalej, szczególnie w Księdze Wyjścia. Nie spodziewam się, że dostanę się do Samuela przed ostatnim tygodniem lub dwoma zajęciami. Kings prawdopodobnie dostanie jakieś 15 minut. Teraz Kings ma dużo materiału; widzisz, zapoznasz się z tym materiałem poprzez nasze czytanie, a nie przez

to, o czym wykładam tutaj na zajęciach. Tak więc czytanie jest ważne i zamierzam dać ci kilka quizów na temat odczytów Merrilla w ciągu semestru, abyś był odpowiedzialny i upewnił się, że czytasz co tydzień .

Wróć do tych zadań za chwilę, ale przejdę na koniec strony 3. Wykłady będą koncentrować się na materiale dotyczącym Księgi Wyjścia i Góry Synaj. Wspomniałem już, że 1 Królewska nie będzie omawiana aż do ostatnich zajęć i to bardzo krótko. Skupię się raczej na materiałach z Wyjścia i Synaju, omawiając pewne specyficzne kwestie interpretacyjne niż próbując objąć cały okres historii Starego Testamentu. Tak więc znowu wiele treści kursu zależy od zadań z czytania.

4. Klasyfikacja Klasyfikacja. Składają się z trzech części: jedna trzecia to quizy z czytania, a część pisemna dotyczy narracji hebrajskiej. Kiedy patrzymy na stronę z zadaniami, praca pisemna i quizy to jedna trzecia twojej oceny. Śródkresowe i końcowe są również trzecie. Tak więc na twoją ocenę składają się trzy czynniki. Zwróć uwagę na pogrubione, podkreślone stwierdzenia: quizy nie mogą być wymyślane ani pomijane, z wyjątkiem sytuacji wyjątkowych. Innymi słowy, jeśli przychodzisz tutaj i jest termin na zadanie z lektury, a ja daję quiz, a ty go nie przeczytałeś, nie możesz podejść tutaj i powiedzieć: „Cóż, stało się to czy tamto, czy mogę zrobić ten quiz w przyszłym tygodniu? Teraz, jeśli nastąpi ekstremalna sytuacja awaryjna, zaakceptuję to, ale będziesz musiał to uzasadnić.

5. Wymagane teksty Wymagane teksty. Głównym tekstem kursu jest książka Eugene'a Merrilla *Kingdom of Priests* , która wydaje mi się, że jest już dostępna w miękkiej oprawie. Następnie jest kilka innych wymaganych odczytów. Pozwólcie, że przejdę w tym momencie do drugiej ulotki, która zawiera harmonogram zadań, ponieważ część tekstu pojawi się tam. Kiedy patrzymy na ten harmonogram zadań, daty są terminami. Chcę, żebyś przeczytał pierwsze dwa rozdziały Merrill na przyszły tydzień. Teraz oczywiście nie mogę cię przepytac w przyszłym tygodniu, więc musisz sam wziąć odpowiedzialność za przeczytanie. Nie zamierzam wracać w następnym tygodniu i

przepytywać cię, ale aby dostać wszystkie te zadania, musiałem zachować podpis na ten dzień.

Wróćmy do pierwszej strony do połowy lutego. Czytasz dwa rozdziały tygodniowo w Merrill. Kiedy przychodzisz na zajęcia, możesz mieć quiz, ale możesz go nie mieć. Prawdopodobnie dam trzy quizy z siedmiu wymienionych tam. 19 lutego jest egzamin śródsesemestralny. Następnie zapoznajemy się z materiałami do czytania poza Merrill, które zajmują się kwestią znalezienia sensu dnia dzisiejszego w materiałach biblijnych. Dlatego w poniedziałek, 26 lutego, chciałbym, żebyś przeczytał rozdział 9 książki Sidneya Greidanusa, *The Modern Preacher and the Ancient Text*, zatytułowanej „Głoszenie hebrajskich narracji”. Teraz, jeśli zamierzasz głosić narrację hebrajską, oczywiście zadajesz pytanie, jak znaleźć znaczenie na dzisiaj z hebrajskich narracji? Chcę, żebyście przeczytali to wraz z artykułem Sidneya Greidanusa zatytułowanym „Historia odkupienia i głoszenie kazań” w czasopiśmie *Pro Rege*. Rozdział 9 *The Modern Preaching of the Ancient Text* oraz jego artykuł „Historia odkupienia i głoszenie kazań” znajdują się w bibliotece w postaci kserokopii. Sidney Greidanus jest profesorem w Kalwiskim Seminarium Teologicznym i wraz z innymi zmagają się z pytaniem, jak znaleźć sens dzisiejszych czasów w narracjach biblijnych. Jest zdecydowanym orędownikiem odkupieńczego podejścia historycznego, to znaczy dostrzegania, co Bóg czyni w tych narracjach, posuwając naprzód swój program odkupienia. Sidney jest bardzo sceptyczny co do znajdowania ilustracyjnych lub przykładowych sposobów wykorzystania narracji biblijnej. Myślę, że on idzie trochę za daleko w tym kierunku. To, co zrobił, jest wielką przysługą, szczególnie w kościele ewangelickim, poprzez podwyższoną świadomość tej odkupieńczej perspektywy historycznej, która w większości kościołów ewangelicznych jest prawie całkowicie ignorowana.

Chcę, żebyś przeczytał rozdział 7 książki Sidneya Greidanusa zatytułowanej *Głoszenie Chrystusa ze Starego Testamentu*. Napisał obszerną książkę na temat głoszenia Chrystusa ze Starego Testamentu. Rozdział 7 jest bardziej praktycznym rozdziałem książki, w którym mówi o krokach od tekstu Starego Testamentu do chrystocentrycznego punktu widzenia. Podaje tam formułę, jak to zrobić. Mogę

powiedzieć, że cała książka jest warta przeczytania. Może Cię to zainteresować. Jest to jednak trudna lektura, więc po prostu przeczytaj rozdział 7 tego kursu.

6. Pisanie zadania

Następnie chciałbym, abyś napisał dwustronicową dyskusję na temat 1 Samuela 17. 1 Samuela 17 to historia Dawida i Goliata. To historia, z którą dorastałeś w kościele. Znasz to od dzieciństwa, ale ogólnie. Historia Dawida i Goliata stała się historią promującą słabszego. Teraz chodzi o nieistotną osobę przeciwko rządowi, potężną współpracę, demaskatora lub coś w tym stylu. Prawdziwe pytanie brzmi: jak znaleźć sens dzisiejszego dnia w tej bardzo dobrze znanej historii? Chcę, abyś przeczytał Greidanusa, a następnie napisał dwustronicową dyskusję na temat znaczenia 1 Samuela 17 w kontekście Starego Testamentu i jego znaczenia dla nas dzisiaj, zwracając uwagę na sposób, w jaki odkupieńcza perspektywa historyczna zarówno informuje, jak i reguluje znaczenie, jakie ten fragment ma dla współczesnego czytelnika. Innymi słowy, weź to teoretyczne odkupieńcze historyczne podejście do narracji biblijnej i zastosuj je do tekstu i zobacz, czy możesz wypracować znaczenie dla dzisiejszej pracy z tą koncepcją. Będziesz szukał tego, co Bóg robi, posuwając naprzód swój program odkupienia. Ogólnie rzecz biorąc, spróbuj zastosować sugestie Sidneya Greidanusa dotyczące znalezienia współczesnego znaczenia narracji historycznych Starego Testamentu. Nie chcę, żebyś poszedł i po prostu spróbował tego z jakimś wzorem matematycznym, ale weź wszystkie te sugestie i opracuj to. Będziesz potrzebował własnych kreatywnych spostrzeżeń, ale zapoznaj się z niektórymi pomysłami Greidanusa. Zobacz, co wymyślisz. Więc to jest zadanie na trzy tygodnie. Myślę, że daje to pewne wyobrażenie o tym, jak postrzegam znaczenie tej koncepcji. Chcę, żebyś zastanowił się nad koncepcją, a następnie spróbował ją zastosować w konkretnym tekście.

7. Zadania do przeczytania W następnym tygodniu czytasz rozdziały 1 i 2 Merrill, które obejmują Księgę Wyjścia, Kapłańską, Liczb i Powtórzonego Prawa. Oczywiście, to jest większość Pięcioksięgu, cztery z pięciu ksiąg. Chciałbym, abyś przeczytał ten materiał

biblijny wraz z czytaniem Merrill, więc nie tylko czytasz Merrill, ale także tekst biblijny. Teraz, jeśli chodzi o to pierwsze zadanie, powiem, że interesuje mnie przebieg narracji. Nie jestem tak bardzo zainteresowany całym materiałem prawnym w Księdze Kapłańskiej aż do Księgi Powtórzonego Prawa i niektórymi z tego w Księdze Wyjścia, ponieważ nie będziemy przechodzić przez to werseł po wersecie. Ale chcę, żebyś przeczytał rozdziały narracyjne.

Potem jest jeszcze kilka zadań Merrilla po tym odkupieńczym ćwiczeniu historycznym, a potem egzamin końcowy. Więc jeśli wrócisz do tej pierwszej ulotki, gdzie miałem teksty, zauważysz, że wszystkie czytania są tam wymienione, najpierw Merrill i trzy autorstwa Sidneya Greidanusa, a następnie zauważ, że chcę, żebyś przeczytał historyczne księgi Starego Testament, Exodus do Nehemiasza, wraz z Merrill.

Na wykładach będę odwoływał się do wielu innych książek i artykułów, aby umożliwić zainteresowanym studentom dalszą pracę nad konkretnym problemem z wybranej bibliografii. Jeśli weźmiesz te dwa następnne materiały informacyjne, konspekt wykładu klasowego i wybiórczą bibliografię, która jest kluczem do konspektu wykładu klasowego, będę postępował zgodnie z konspektem na wykładach klasowych i zobaczysz, że są tam cyfry rzymskie i duże A, a następnie cyfry arabskie. Bibliografia jest opatrzona kluczem do pierwszego nagłówka. „Zagadnienia historyczne” to tylko niektóre ogólne źródła ksiąg historycznych Starego Testamentu. Ale jeśli przejdiesz na stronę drugą, zauważysz rzymską cyfrę I, „Wyzwolenie z Egiptu, Wyjścia 1 do 11”, to jest to samo, co cyfra rzymska I w zarysie wykładu. Następnie, gdy przejdiesz do 1A i 1B i tak dalej, masz wpisy bibliograficzne, które odpowiadają nagłówkom konspektu wykładu. Mówię więc, że w każdym z tych punktów w zarysie wykładu klasowego znajdują się zasoby bibliograficzne, jeśli chcesz kontynuować własne badania, są tam pewne zasoby, z których możesz korzystać podczas czytania.

8. Wybór cytatów

A teraz, aby pójść o krok dalej, jest inny fragment materiału o nazwie Citation Selections, który jest również kluczem do konspektu wykładu. Powoduje to usunięcie

niektórych cytatów lub cytatów z niektórych, w żadnym wypadku nie wszystkich, ale z niektórych odniesień bibliograficznych w bibliografii powiązanej z konspektem wykładu. Więc wezmę akapit tu i tam, który daje ci zasoby. Teraz, jeśli pójdziesz do biblioteki, znajdziesz ją i przeczytasz, będziesz ją miał. Wykorzystam ten dokument cytowania podczas wykładów. Drugim elementem materiałów informacyjnych jest pakiet slajdów programu PowerPoint.

Wracając do harmonogramu zadań, jest trzecia strona. To dodatkowe opcje kredytowe. Dodatkowe punkty z tego kursu można uzyskać, czytając jedną lub więcej z następujących książek i przesyłając trzystronicowy raport z każdej książki podsumowujący najważniejsze rzeczy, których się z niej nauczyłeś. Obie książki są autorstwa Trempera Longmana. To są półpopularne książki. Z technicznego punktu widzenia nie są to opracowania akademickie, ale pierwszym jest *Zrozumienie Starego Testamentu: trzy kluczowe pytania* a drugi, *Immanuel na naszym miejscu. Widzenie Chrystusa w kulcie Izraela*. Możesz podnieść ocenę końcową o 5/10 punktu, aby uzyskać ocenę A na swoim raporcie; 4/10 za B; 3/10 za C; i żadnych punktów za mniej niż C. Widzisz więc, że oznacza to, że jeśli przeczytasz obie te książki i uzyskasz piątkę ze swoich raportów, możesz podnieść swoją ocenę o pełny punkt. Na liście znajduje się również kilka stron internetowych, które mogą okazać się przydatne.

9. Cele kursu Teraz wróć do opisu kursu i przejdź do strony 3. Wymieniłem pięć celów tego kursu. Oto pięć rzeczy, które, mam nadzieję, osiągniesz i będziesz w stanie zrobić w wyniku studiowania tego kursu. Po pierwsze, mam nadzieję, że będziesz w stanie wykazać się znajomością głównych faktów, osób, miejsc i wydarzeń w historycznych narracjach Starego Testamentu, od Wyjścia do Nehemiasza. Innymi słowy, celem numer jeden jest po prostu opanowanie treści biblijnych. Prawdopodobnie przychodząc na ten kurs, istnieje ogromna różnorodność znajomości treści biblijnych dla studentów. Niektórzy z was mają dobre doświadczenie biblijne, a niektórzy mogą mieć bardzo mało. Ale niezależnie od tego, na jakim poziomie dojdiesz do tego kursu, mam nadzieję, że podniesiesz go o kilka stopni. Więc przeczytacie cały materiał historyczny

od Księgi Wyjścia do Nehemiasza i przeczytacie dyskusję o Merrill; wszystkie te ważne wydarzenia i ludzie, a także cała ta podstawowa treść, która pochodzi z tej lektury. Nie umniejszaj jego znaczenia, ponieważ jest elementarne. W pewnym sensie jest to z konieczności fundamentalne. Musisz to wiedzieć, a w dzisiejszych kościołach rośnie brak znajomości treści biblijnych.

Po drugie, mam nadzieję, że będziesz w stanie wykazać się znajomością znaczenia i znaczenia wydarzeń Starego Testamentu w kontekście historii odkupienia. To wraca do tego, co omówiłem w odniesieniu do odczytów Sidneya Greidanusa. Pracujesz nad fragmentem 1 Samuela 17 Dawida i Goliata. Gdy poznasz zasady, będziesz w stanie zastosować je we wszystkich narracjach historycznych, a także w Nowym Testamencie.

Po trzecie, będziesz w stanie wykazać się znajomością niektórych znalezisk archeologicznych o różnej wiarygodności, które wyjaśniają historię Starego Testamentu. Kiedy wchodzimy w okres Jozuego i Sędziów, a następnie w okres Królów, jest coraz więcej przydatnych badań archeologicznych. To właśnie otworzyło całą historię starożytnego świata w sposób, o którym sto lat temu nikt nic nie wiedział.

Porozmawiamy o tym trochę na zajęciach. Ci z was, którzy mieli podstawy w historii biblijnej – omawiamy to tam – jest tam sekcja, w której omawiam, co archeologia może, a czego nie. Nie chcę, abyś postrzegał archeologię jako jakiś ostateczny autorytet, który rządzi sposobem, w jaki postrzegasz Pismo Święte. To nie jest jakaś naukowo ustalona prawda, która może zmusić cię do porzucenia lub odrzucenia historycznych ustaleń samego Starego Testamentu. Jeśli zagłębisz się w badania archeologiczne i pisma archeologów, przekonasz się, że istnieje tyle różnych opinii na temat tego, jak interpretujesz dane archeologiczne, ile jest różnic w opiniach na temat tego, jak interpretować pytania biblijne. Z jednej strony konserwatyści będą skłonni wykorzystywać archeologię do udowodnienia Biblii. Z drugiej strony, niekonserwatyści będą skłonni wykorzystywać archeologię do obalenia Biblii. To jest taka porażka. Chcemy przyjrzeć się niektórym miejscom, w których archeologia rzuciła światło na historię Starego Testamentu.

Po czwarte, mam nadzieję, że będziesz w stanie wykazać się świadomością

niektórych argumentów zawartych w czytaniu przeciwko wiarygodności statusu historycznego Starego Testamentu wraz z odpowiednimi odpowiedziami, jakie można odnieść do takich zarzutów. Myślę, że jednym z fundamentalnych pytań współczesnej teologii od połowy XIX wieku aż do dzisiaj jest kwestia relacji historycznej prawdy Biblii do przesłania Biblii. Czy potrafisz trzymać się przesłania Biblii, kiedy zaczniesz kwestionować historyczną wiarygodność? Czy potrafisz oddzielić dowód teologiczny od dowodu historycznego? Czy możesz powiedzieć, że Biblia jest teologicznie prawdziwa, ale historycznie fałszywa? To pytanie, nad którym dyskutowano w tę iz powrotem. Niestety w świecie ewangelicznym są tacy, którzy powiedzieliby, że to, co nas interesuje, kiedy czytamy Biblię, to nie historia, ale przesłanie o odkupieniu w Jezusie Chrystusie. W takim razie moje pytanie brzmi: czy możesz trzymać się przesłania o odkupieniu w Chrystusie i prawdziwości tego przesłania, gdy zaczniesz kwestionować historyczną wiarygodność narracji biblijnych? Nie sądzę, że możesz. Myślę, że to niezwykle ważna dyskusja.

Po piąte, wykaż się umiejętnością stosowania rozsądnych metod interpretacji Biblii, zwłaszcza w odniesieniu do części narracyjnych Starego Testamentu. Nie będę omawiał hermeneutyki *per se*, ale będziemy dużo pracować z tekstem biblijnym i przejść przez ten proces. Dowiemy się czegoś o tym, jak odpowiedzialnie obchodzić się z narracyjnymi fragmentami Pisma Świętego.

I. Wyzwolenie z Egiptu, Księga Wyjścia 1-11 A. Księga Wyjścia 1. Jej nazwa

Zacznijmy od cyfry rzymskiej I, która oznacza „Wyzwolenie z Egiptu, Księga Wyjścia 1-11” i A. pod nią: „Księga Wyjścia”. Chcę poczynić tylko kilka ogólnych uwag na temat Księgi Wyjścia w części „Jej nazwa”. Angielski tytuł „Wyjścia” pochodzi z Septuaginty. Septuaginta jest oczywiście greckim tłumaczeniem hebrajskiego Starego Testamentu (ok. 200 pne). Tytuł tej księgi w Septuagincie brzmi „ex odos”, co jest greckim słowem oznaczającym „wyjście” lub „odejście”. To greckie wyrażenie „ex odos” stało się tytułem „Exodus”, jak można znaleźć w naszych angielskich Bibliach poprzez tłumaczenie Wulgaty, które było łacińskim tłumaczeniem Starego Testamentu

autorstwa Hieronima (ok. 400 rne). Tak więc tytuł, który mamy dla książki, to tak naprawdę łacińskie słowo, które oznacza „wyjście” lub „odejście”.

Tytuł księgi w tradycji hebrajskiej lub tradycji żydowskiej to *weleh shemot*, co oznacza „a to są imiona”. Tradycją lub praktyką w tradycji żydowskiej dla nazw pięciu ksiąg Pięcioksięgu jest zaczerpnięcie tytułu z pierwszych słów pierwszego wersetu księgi. Jeśli spojrzysz na Księgę Wyjścia w swojej angielskiej Biblii, pierwszy werset mówi: „Oto imiona synów Izraela”. Otrzymujecie więc *weleh shemot*: „to są imiona”. Po prostu biorą te kilka pierwszych słów i używają ich jako tytułu.

Teraz myślę, że jest znacznie lepiej, gdybyśmy mieli tytuł „Exodus” niż „to są imiona”. Exodus przynajmniej mówi ci coś o treści księgi. „To są imiona” prawie nic ci nie mówi, to tylko imiona synów Izraela, którzy udali się do Egiptu.

Jednak nawet jeśli „Exodus” jest lepszym tytułem niż „to są imiona”, nadal może wprowadzać w błąd, ponieważ tak naprawdę mówi tylko o tym, co dzieje się w rozdziałach 1-15. We wczesnych rozdziałach czytasz o ucisku Izraelitów, następnie czytasz o narodzinach Mojżesza, a następnie Mojżesz jest zmuszony do ucieczki na pustynię. Potem wraca i żąda, aby faraon wypuścił Izrael, a ty przechodzisz przez wszystkie te negocjacje z faraonem, które skutkują dziesięcioma plagami. Egipcjanie kazali Izraelitom odejść. Następnie odchodzą i zostają uwięzieni w Morzu Czerwonym — to rozdziały 14-15, które świętują to zwycięstwo. To pierwsze 15 rozdziałów.

Gdy wyjdiesz poza rozdział 15, dowiesz się o dwóch kolejnych bardzo ważnych sprawach. Jednym z nich jest ustanowienie przymierza między Panem a ludem Izraela na górze Synaj i wszystko, co jest z tym związane. Istnieje objawienie boskości, które zostało dane Mojżeszowi i Izraelowi, związane z ustanowieniem tego przymierza oraz potwierdzeniem i akceptacją tych praw przez lud. Więc rozumiesz to, a następnie otrzymujesz dość obszerne opisy budowy tabernakulum. Dostajesz instrukcję, jak to ma być zbudowane. Później dostajesz opis rzeczywistej konstrukcji, a na końcu księgi w kulminacyjnym punkcie Bóg zstępuje i zamieszkuje w tabernakulum pośród tych ludzi. Tak więc „Exodus” jako tytuł oddaje tylko jedną ważną rzecz, która dzieje się w książce.

2. Treść Księgi Wyjścia Pozwólcie, że przejdę od omówienia imienia do krótkiego omówienia treści, która się do tego odnosi . Jeśli chodzi o treść, masz opis ustanowienia Izraela jako ludu przymierza z Jahwe. O tym jest sedno tej księgi – ustanowienie tych dzieci Izraela jako potomków Jakuba poprzez jego 12 synów, którzy zeszli do Egiptu i tam stali się bardzo licznym ludem. Gdy opuszczają Egipt, udają się na górę Synaj, aby ustanowić lud przymierza z Jahwe.

Więc masz inną sytuację niż ta, którą masz w Księdze Rodzaju. W Księdze Rodzaju masz historie i narracje o rodzinie, początkowo Abrahamie, Izaaku i Jakubie oraz jego synach, zwłaszcza Józefie. Ale masz do czynienia z rodziną. Czytacie na końcu Księgi Rodzaju i na początku Księgi Wyjścia, że tworzy się tam liczna grupa ludzi. Ci ludzie to potomkowie Abrahama, któremu Bóg obiecał, że uczyni go wielkim narodem. To wraca do przymierza obiecanego Abrahamowi w Rdz 12, werset 2: „Uczynię z ciebie wielki naród”. Najważniejszym wydarzeniem w Księdze Wyjścia jest formalne ustanowienie tego narodu ludem przymierza z Bogiem.

Teraz wracamy do tego, o czym mówiliśmy pod tytułem „Exodus”. Exodus jest środkiem do tego celu. Innymi słowy, to Exodus umożliwia Izraelowi udanie się na Synaj, aby spotkać się z Bogiem i ustanowić Jego lud przymierza. W tym sensie punktem centralnym jest to, co dzieje się na Synaju. Exodus jest środkiem do tego celu. Przybytek jest wyznaczonym przez Boga miejscem, w którym Bóg zamieszkuje wśród swego ludu. Jako ich boski władca miał być ich królem. Mieli przestrzegać jego prawa. Przybytek miał w miejscu najświętszym Arkę Przymierza z cherubinami po obu jej końcach. Czytacie w psalmach, że Jahwe zasiada na tronie nad cherubinami. Arka jest tronem Jahwe, a wewnątrz arki jest prawo, które miało rządzić Izraelem. Więc kiedy budowane jest tabernakulum, to tak naprawdę król przybywa, aby zamieszkać wśród swego ludu. Można powiedzieć, że to punkt kulminacyjny wszystkiego, co dzieje się w książce.

Więc jeśli wrócisz do tego, o czym jest Exodus, myślę, że możesz powiedzieć, że dzieją się trzy podstawowe rzeczy. Pierwszym jest wyzwolenie; to jest Exodus. Po drugie, jest przymierze; tak właśnie dzieje się na Synaju. Trzeci to tabernakulum. Ilustrują one więc ważne rzeczy, które dzieją się w księdze : wyzwolenie, przymierze i

tabernakulum. Tabernakulum to coś, na co nie zawsze zwracasz uwagę. Ale jak wspomniałem wcześniej, otrzymałeś instrukcje, jak zbudować tabernakulum w rozdziałach 25-31. To siedem rozdziałów. To rodzaj żmudnych szczegółów wymieniających wszystkie materiały i sposoby, w jakie rzeczy miały być zbudowane. Ale późniejsze rozdziały 35-39 zawierają szczegółowy opis faktycznej budowy przybytku, to jest jeszcze pięć rozdziałów. Mamy więc 12 rozdziałów księgi, czyli mniej więcej 1/3 księgi, która dotyczy tabernakulum. A w rozdziale 40, kiedy Bóg przychodzi, aby zamieszkać w tabernakulum pośród swego ludu, jest to punkt kulminacyjny całej księgi. Wspomniałem teraz, że instrukcje dotyczące przybytku znajdują się w rozdziałach 25-31, a faktyczna konstrukcja to 35-39. Pomiedzy nimi znajdują się rozdziały 32-34. Czy ktoś wie, co jest w rozdziałach 32-34 między instrukcją budowy tabernakulum a samą budową? Masz incydent ze złotym cielcem i odstępstwo Izraela, odwrócenie się od Pana. Pewien autor mówi, że w rozdziałach 32-34 to, co opisałeś, jest izraelskim projektem przeciw tabernakulum – kultem złotego cielca. W ten sposób Izrael miał nie czcić Pana. Patrząc na całość, myślę, że można powiedzieć, że książka opisuje ustanowienie teokracji. Teraz teokracją jest Bóg jako władca. Jest to naród, w którym Bóg jest uznawany za najwyższego władcę – jest to teokracja. Naród miał być rządzony przez samego Pana za pośrednictwem Jego pośredników przymierza, Mojżesza i arcykapłanów będących głównymi przedstawicielami, zgodnie z postanowieniami przymierza, które zostało dane na Synaju.

3. Miejsce Księgi Wyjścia w Pięcioksięgu Ta księga Wyjścia jest umieszczona ogólnie w całym tekście Pisma Świętego. Myślę, że kiedy spojrzysz na Pięcioksiąg, odkryjesz, że Księga Rodzaju stanowi tło dla ery Mojżesza. Innymi słowy, Księga Rodzaju wyjaśnia historię aż do czasów Mojżesza. Oczywiście pierwsze rozdziały wyjaśniają, jak grzech pojawił się na świecie i jakie były tego skutki. Tak więc Księga Rodzaju daje tło dla epoki Mojżeszowej, a epoka Mojżeszowa jest z kolei fundamentem wszystkiego, co znajduje się w Starym Testamencie. Szczególnie Synaj jest fundamentem, na którym zbudowane jest wszystko inne, jeśli chodzi o proroków. Na

przykład czasami mówi się, że prorocy są religijnymi innowatorami i propagatorami zupełnie nowych idei. Przeciwnie, prorocy byli kimś więcej niż reformatorami religijnymi. Wzywali ludzi z powrotem do ich fundamentów przymierza. Wzywali ludzi z powrotem do Boga. Otóż, tak, jest kilka proroczych fragmentów wskazujących na to, co Bóg zamierza uczynić, ale to wszystko jest zbudowane na fundamencie tego, co zostało ustanowione na Synaju.

4. Czterokrotny sposób patrzenia Greena na ST Aby nieco bardziej rozwinąć ten temat, w XIX wieku w Princeton Seminary żył badacz Starego Testamentu, William Henry Green. Żył i pisał mniej więcej w tym samym czasie co Julius Wellhausen, wchodził z nim w interakcje i argumentował przeciwko niemu. Mówił o strukturze Starego Testamentu. Wymyślił wspaniały sposób patrzenia na Pięcioksiąg, czyli Prawo Mojżeszowe, mówiąc, że jest ono fundamentem całego Starego Testamentu. Z pewnością jest to poprawne. Dlatego w Księdze Wyjścia spędzimy więcej czasu niż w innych księgach historycznych. Fundamentalną podstawą jest Prawo Mojżeszowe. Green mówi, że księgi historyczne są opatrnościowym zastosowaniem tego, co można znaleźć w Pięcioksięgu. Księgi poetyckie, o których mówi, to subiektywne przywłaszczenie sobie podstaw Pięcioksięgu. Księgi prorocze, o których mówi, jako obiektywne egzekwowanie Prawa Mojżeszowego. Tak więc księgi historyczne są zastosowaniami opatrnościowymi, księgi poetyckie są subiektywnym przywłaszczeniem, a księgi prorocze są obiektywnym egzekwowaniem, a wszystkie wskazują na przymierze Chrystusa. Widzisz więc strukturę różnych rodzajów materiałów, które znajdujesz w Starym Testamencie, których podstawą jest Pięcioksiąg lub Tora.

5. Artykuły o spójności Księgi Wyjścia Zanim przejdziemy do punktu B., przejdźmy w bibliografii do strony drugiej. Chcę tylko zwrócić waszą uwagę na dwa artykuły. Pod 1A, tam gdzie jesteśmy, są dwa artykuły autorstwa Arie Ledera. Jedna nosi tytuł „Czytanie Księgi Wyjścia, aby się uczyć i nauka czytania Księgi Wyjścia”, a druga to „Spójność Księgi Wyjścia: narracyjna jedność i znaczenie”, opublikowana w 1999 i 2001 r. w

Calvin Theological Journal. Myślę, że te źródła mogą okazać się interesujące i pomocne . Chcę przeczytać akapit z artykułu „Spójność Księgi Wyjścia”, tego drugiego artykułu. Leder mówi: „Adam i Ewa zostali wypędzeni z obecności Boga w Ogrodzie Eden za odmowę boskich instrukcji. W Księdze Wyjścia, kiedy obłok chwały wypełnia nowo wybudowane przybytek, Bóg zamieszkuje pośród potomków Adama i Ewy poprzez Abrahama i Sarę”. Teraz Adam i Ewa byli w obecności Boga i zostali wyrzuceni z jego obecności. Teraz mówi, że Bóg przyjdzie ponownie zamieszkać pośród potomków Adama i Ewy poprzez Abrahama. „Potomkowie Adama są w obecności Boga nie dlatego, że znaleźli drogę powrotną, ale dlatego, że Bóg przyprowadził ich do siebie”. To jest z Księgi Wyjścia 19:4, gdzie jest napisane, kiedy przybyli na Synaj: „Przywiodłem was do siebie”. „Ponadto nie znajdują się w jego bezpośredniej obecności. Grzeszność Izraela wymaga dystansu, który może być pokonany jedynie przez specjalnie ustanowione kapłaństwo”. A teraz widzicie, że w tej odległości jest jakiś sens. Tylko arcykapłan mógł wejść w tę bezpośrednią obecność raz w roku. Niemniej jednak nastąpiła pewna miara przywrócenia sytuacji przed upadkiem, kiedy istniała komunია między Bogiem a Jego ludem. Bóg był obecny ze swoim ludem, a teraz ponownie zamieszkuje wśród swojego ludu.

B. Tło historyczne Wyjścia: Data Wyjścia Przejdźmy do punktu B, czyli „Tło historyczne” księgi. I mam najpierw „Problem daty Exodusu”. Pamiętajcie, że w jednym z tych wstępnych materiałów informacyjnych powiedziałem, że Exodus miał miejsce około 1400-1200 pne Od dawna toczy się debata, która nadal trwa i prawdopodobnie będzie trwała przez wiele lat, na temat tego, jak dokładnie zobaczyć Exodus w historycznym kontekście Egiptu. Biblia nie dostarcza nam zbyt wielu informacji o historii starożytnego Egiptu ani nie podaje imion faraonów okresu ucisku lub wyjścia z Egiptu. W tych pierwszych rozdziałach Księgi Wyjścia jest mowa o dwóch faraonach. Jeden to faraon ucisku, który zmarł, a potem Mojżesz, po wyjściu na pustynię, wraca do Egiptu po śmierci tego faraona. Jest więc faraon Exodusu i poprzedni faraon ucisku. Kwestia kontekstu historycznego próbuje określić, kim byli ci dwaj faraonowie. Myślę, że fakt, że

nie znamy imion, a Biblia nie wydaje się być szczególnie zainteresowana ich podaniem, w pewien sposób wskazuje na szczególny charakter historiografii biblijnej jako mającej własne interesy i własne troski i to jest historia odkupienia, a nie historia Egiptu.

1. Brak imion faraona Z drugiej strony interesujące jest to, że samo nadanie władcy tytułu „faraon” w tym okresie historii Egiptu odpowiada sposobowi, w jaki sami Egipcjanie mówili o swoich władcach. W literaturze egipskiej tytuł „faraon” był używany bez dodawania imienia przed X wiekiem pne. Innymi słowy, dopiero w późniejszych latach 900-tych zaczyna się widzieć imię faraona związane z tytuł. Interesującą rzeczą jest to, że dokładnie odpowiada to temu, co znajdujemy w Biblii. Innymi słowy, przed dziesiątym wiekiem przywódca egipski był po prostu określany jako „faraon”. Kiedy dotrzesz do dziesiątego wieku i później, jest to faraon Szizak, faraon Necho lub faraon Hophra. To Szizak, o którym wspomniano w 925 r pne, najechał Palestynę w czasach Roboama, o czym można przeczytać w 1 Król. 11:40. O faraonie Necho jest mowa w 2 Kronik 35:20, więc jest to czas Jozjasza w latach 600-tych. Faraon Hophra jest w księdze Jeremiasza 44 tuż przed 586 pne. Innymi słowy, fakt, że Biblia nie wymienia imion tych faraonów, nie jest niczym niezwykłym; w rzeczywistości jest to doskonale zgodne nawet z ówczesnym egipskim zwyczajem.

2. Dwa poglądy na datę Wyjścia Wśród ewangelickich uczonych, którzy ogólnie akceptują historyczność biblijnej historii Wyjścia, przez długi czas istniały dwa poglądy na temat daty Wyjścia. Niektórzy uczeni opowiadają się za tak zwaną wczesną datą Exodusu, czyli datą XVIII^{dynastii} gdzieś w XV wieku. Ogólnie rzecz biorąc, ci, którzy opowiadają się za tym, twierdzą, że Tutmozis III był faraonem ucisku, a faraonem samego exodusu był Amenhotep II. Podałem zasady XVIII^{dynastii} dotyczące punktu zasilania; widzisz, jak sobie radzą z datami dla nich. Jeśli weźmiesz datę XIX^{dynastii}, którą niektórzy uważają za „późną datę” Exodusu, miałbyś Setiego I jako faraona ucisku i Ramzesa II jako faraona Exodusu w XIII wieku.

A. Przegląd literatury Jeśli spojrzysz na swoją bibliografię pod 1b, zauważysz tam prawie dwie strony odnośników. Pozwólcie, że przejdę do kilku z tych pisarzy i dam wam wyobrażenie o niektórych zwolennikach wczesnych randek i niektórych zwolenników późnych randek. Gleason Archer, pierwszy tam wpis, jest zwolennikiem wczesnych randek. John Bimson, *Ponowne datowanie Exodusu i Podboju*, i kilka innych artykułów, to wszystkie wczesne daty. KA Kitchen jest zwolenniczką późnych randek. Przejdź do strony 3, Eugene Merrill, będziesz go czytał, jest zwolennikiem wczesnych randek. Bruce Waltke i Bryant Wood to wczesna randka. Myślę więc, że są to niektórzy z kluczowych ludzi, którzy przedstawiają argumenty za jednym lub drugim.

To, co chcę teraz zrobić, to przyjrzeć się głównym argumentom wysuniętym po obu stronach tej kwestii. Innymi słowy, jakie są niektóre argumenty przemawiające za późną datą dziewiętnastej ^{dynastii} w XIII wieku i jakie są niektóre argumenty przemawiające za wczesną datą osiemnastej ^{dynastii} w XV wieku. Chcę przedstawić te argumenty w krótkiej formie. Nad tym pytaniem moglibyśmy spędzić godziny. Może to być bardzo skomplikowane, ale myślę, że będziesz miał pojęcie, dlaczego istnieje różnica zdań w odniesieniu do umieszczenia Exodusu w historii Egiptu.

3. Argumenty dotyczące późnej daty

A. Wyjścia 1:11: Pitom i Ramzes

Więc to, co chcę zrobić najpierw, to przedstawić kilka głównych argumentów przemawiających za późnym terminem. Zaczniemy od tej XIX ^{dynastii}. Pierwszym argumentem jest tak naprawdę kluczowy tekst z Biblii, który potwierdza późną datę. Pierwszym argumentem przemawiającym za późną datą jest to, co jest powiedziane w Księdze Wyjścia 1:11. W Księdze Wyjścia 1:11 czytamy: „Egipcjanie postawili nad Izraelitami panów niewolników, aby ich uciskali pracą przymusową, i zbudowali Pithom i Raamses jako miasta-spichlerze dla faraona”. Tak więc Izraelici w swoim ucisku są zmuszeni zbudować te dwa miasta dla faraona, z których jedno nazywa się Raamses. Teraz widzicie, że Ramzes był ^{dziewiętnastolatkiem} władca dynastii. Odkryło się wiele dyskusji na temat identyfikacji miejsca w odniesieniu do tych dwóch nazw miejsc, Pithom i

Raamses. Jeśli spojrzysz na ten wydruk slajdu, zobaczysz po prawej stronie, pośrodku, Wadi Tumulat, a zaraz pod nim Tell el-Retabeh lub Tell el-Maskhuta. Pithom jest zwykle uważane za jedno z tych dwóch miejsc. Przez długi czas inne stanowisko Raamses było połączone z centralnym miejscem zwanym Tanis na górze mapy, ale ostatnio wykopaliska i badania doprowadziły większość uczonych do wniosku, że albo Qantir, albo Tel el-Dab'a, a w nawiasach pod , Avaris, jest jedną z tych dwóch witryn; widzimy tych dwóch tuż obok siebie. Teraz wykopaliska mówią nam, że w obu tych miejscach budowa była prowadzona przez Setiego I z XIX^{dynastii} i Ramzesa II. Obaj tam budowali. W związku z tą późną datą często mówiono, że od czasów Hyksosów żaden faraon nie zbudował stolicy obszaru delty.

B. Hyksosi Cofnijmy się do XVIII^{dynastii}, był okres w historii Egiptu, w którym panowali obcy władcy, którzy kontrolowali ziemię i nazywali się Hyksosami. To XVIII^{dynastia} wypędziła Hyksosów. Hyksosi są zwykle umieszczani od 1750 do 1570. Widzisz, Ahmose I w 1570 rpn wypędził Hyksosów z Egiptu i ustanowił 18.^{dynastię} w Egipcie. Często mówi się, że od czasów Hyksosów nie było stolicy delty. Hyksosi byli tam w stolicy, ale stolica jest położona znacznie dalej na południe i dopiero za czasów 19.^{dynastii} ponownie można znaleźć budowle faraonów w rejonie delty. Brak jest śladów budowy XVIII^{dynastii} w rejonie delty w północnej części Egiptu.

4. Księga Wyjścia 1:11 w świetle najnowszej archeologii: Raamzes jako późniejsza glosa. Jeszcze do niedawna mówiłem, że często się o to spierano; archeolodzy nie znaleźli dowodów na prace budowlane w delcie za czasów XVIII^{dynastii}. Jednak to twierdzenie jest teraz nieważne, ponieważ w latach 90., całkiem niedawno, zespół austriackich archeologów znalazł konstrukcję z XVIII^{dynastii} w miejscu Avaris, czyli jednym z tych dwóch miejsc, które według niektórych były miejscem Ramzesa w Księdze Wyjścia 1: 11, Pitom i Ramzes. Ta praca trwała w Avaris od czasów Ahmose I, faraona w czasie, gdy faraonowie wypędzili Hyksosów, aż do czasów Totmesa III. Na stronie 2 twojej bibliografii znajduje się książka napisana w 1997 roku, napisana przez

JK Hoffmeiera, zatytułowana *Izrael w Egipcie: Dowód na autentyczność tradycji Exodusu*. To bardzo dobra książka, jeśli interesują cię bardzo poważne archeologiczne, historyczne materiały i egipskie tło dla tradycji Exodusu. Została ona opublikowana przez Oxford Press w 1997. W tej książce na stronie 123, Hoffmeier odnosi się do odkrycia konstrukcji XVIII ^{dynastii} w Avaris. Mówi: „Ten nieoczekiwany rozwój wydarzeń oznacza, że po raz pierwszy istnieją dowody na znaczne budownictwo z cegły w regionie Avaris-Pi-Raamses” Widzisz, to region, w którym te dwie kropki znajdują się na tej mapie, „natychmiast po odejściu Hyksosów i ciągła obecność na tym obszarze aż do połowy XVIII ^{dynastii}. Czy budowa związana z fortem Ahmose i związanymi z nim obiektami mogła oznaczać początek ucisku Izraelitów i produkcji cegieł, o których mowa w Księdze Wyjścia 1?” Stawia to jako pytanie. „Jeśli tak, to imię Ramzes należałoby rozumieć jako późniejszą glosę z okresu Ramzesa”. Innymi słowy, istniała archaiczna nazwa miejscowości, nazwa została później zmieniona, ale Izraelici pracowali tam wcześniej. Ale do tego pytania wrócimy później. Jeśli chodzi o zwolenników późnych dat, 19-^{ta} dynastia datuje się, kluczowym tekstem biblijnym, który wskazywał na poparcie tej późnej daty, jest odniesienie do Pitoma i Raamzesa w Księdze Wyjścia 1:11.

5. Nelson Glueck i Trans-Jordan oraz sytuacja odrętwienia. 20:14-17 Nie istniał przed XIII wiekiem Pozwólcie , że przedstawię wam jeszcze jeden argument przemawiający za późną datą, a potem zrobimy sobie przerwę. Drugi argument pochodzi z badań archeologicznych przeprowadzonych przez niejakiego Nelsona Gluecka na obszarze Trans-Jordanii, czyli na obszarze na wschód od rzeki Jordon. Nelson Glueck podróżował po terenach, które w czasach Starego Testamentu były regionami Moabu i Edomu. Przeprowadził badania archeologiczne i doszedł do wniosku, że w Moabie i Edomie nie było „osiadłej populacji” przed 1300 rokiem pne, czyli około pięć wieków wcześniej. Kiedy idziesz do Liczb 20, kiedy Izrael opuścił Egipt i szedł do ziemi obiecanej, czytasz w Liczb 20:14, że Mojżesz wysłał posłańców z Kadesz, gdzie obozowali, do króla Edomu, mówiąc: „' Oto, co twój brat Izrael mówi, że wiesz o wszystkich trudnościach, które na nas spadły. Nasi przodkowie zeszli do Egiptu,

mieszkaliśmy tam przez wiele lat. Egipt źle traktował nas i naszych ojców, ale kiedy wołaliśmy do Pana, posłał swojego anioła i wyprowadził nas z Egiptu. Teraz jesteśmy tutaj, w Kadesz, na skraju waszego terytorium. Pozwól nam przejść przez twój kraj. Nie przejdziemy przez żadne pole ani winnicę”. To brzmi jak osiadła populacja z winnicami i polami uprawnymi. „Ani pić wody z jakiegokolwiek studni; będziemy szli gościńcem królewskim, nie skręcając ani w prawo, ani w lewo, aż przejdziemy przez wasz kraj. Edom odpowiedział: „Nie możesz przejść, możesz spróbować, a zaatakujemy cię mieczem”. Izraelici odpowiedzieli: „Pójdziemy główną drogą i jeśli my lub nasze bydło napijemy się twojej wody, zapłacimy za to, chcemy tylko przejść pieszo”. Wtedy otrzymali odpowiedź, że nie możesz przejść. Wtedy Edom wystąpił przeciwko nim z liczną i potężną armią. „Ponieważ Edom nie pozwolił im przejść przez terytorium, Izrael się od nich odwrócił”. Teraz pojawia się Nelson Glueck i mówi, że na terenach Moabu i Edomu nie było osiadłych cywilizacji pięć wieków przed 1300 rokiem pnie Tak więc wczesna data exodusu w 1400 roku, 18-ta dynastia, nie pasuje według Nelsona ^{Gluecka} i jego badania archeologiczne.

A teraz spójrz na ten zbiór cytatów, który ci dałem. Strona 4, akapit c na środku strony. To jest akapit z książki Jacka Finegana *Light from the Ancient Past*. Finegan zgadza się z Glueckiem, mówiąc: „Ale the Wczesny Brązowy Wiek cywilizacja z Transjordanii zniknęła o 1900 pnie I z Następnie dopóki od the przeddzień z the Żelazo Wiek Tam Jest A luka W the historia z stały siedzący zawód W To grunt. Nie dopóki the początek z the trzynasty wiek ”, czyli 1200 roku, „ tak A nowy rolniczy cywilizacja pojawić się należący Do the Edomici, Moabici, Amonity I Amoryci. Dlatego the sytuacja zakładane W Liczby 20:14-17 zrobił nie istnieć zanim the trzynasty wiek pnie Ale zrobił panować z To czas NA, Dokładnie Jak odbite W the Biblia. Jeśli the Izraelici miał przychodzić Poprzez południowy Transjordanii Na każdy czas w the poprzedzający 600 lata Oni zrobiłbym Posiadać znalezione żaden the Edomici ani the Moabici królestwa W istnienie I tylko rozsiany koczownicy zrobiłbym Posiadać sporne ich przejście. Ale nadchodzący czasami W the trzynasty wiek Jak My Posiadać powód Do wierząc Oni zrobił, Oni znalezione ich sposób zablokowany Na the początek przez the Dobrze

zorganizowany I Dobrze warowny Królestwo z Edom. 6.

Bardziej współczesna archeologia ma osiadłą ludność w Trans-Jordanii w 1300. Oto drugi argument, brak osiadłej populacji w Moabie i Edomie przez pięć wieków przed 1300 rokiem, co wydaje się być zgodne z późniejszą datą wyjścia z Egiptu. Nie będę jednak poświęcał czasu na zagłębianie się w ten temat. Jeśli spojrzysz na swoją bibliografię, strona 3, jest tam artykuł Gene Mattingly zatytułowany „The Exodus-Conquest and the Archaeology of Trans-Jordan: New Light on a Old Problem”. Mattingly twierdzi, że istnieją dowody na istnienie osiadłych populacji przed 1300 rokiem. Nie powinniśmy więc tak szybko wyciągać pochopnych wniosków, że sytuacja jest taka, jak opisuje ją książka Nelsona Gluecka. Dowody archeologiczne są niejednoznaczne. Ale to drugi argument przemawiający za późną datą Exodusu. Myślę, że musimy zrobić sobie przerwę. Tu się zatrzymamy i podniesiemy i pojedziemy dalej jak wrócimy z przerwy.

Przepisane przez Petera Fielda, poprawione przez Teda Hildebrandta
Z grubsza zredagowany przez Teda Hildebrandta
Ostateczna edycja autorstwa Katie Ells
Ponownie opowiedziane przez Teda Hildebrandta